

Bericht uit de werkplaats

Het draaien van een muziekdoosje

Jan van der Ploeg

Door uitval van diverse werkzaamheden door de corona epidemie had ik plotseling meer tijd om achter de houtdraaibank te gaan staan. Dan komt de keus wat zal ik gaan draaien. Ik sta nog weleens op een markt of demonstratie en dan heb je wat voorraad nodig voor de verkoop. Ik had al eens een muziekdoosje gemaakt die best wel in de smaak viel. Dus laat ik er maar een aantal maken. Voor de muziekdoosjes heb ik gekozen voor diverse houtsoorten.

De muziekmechanieken zijn in Nederland best wel te kopen, dan wel koop je ze in Duitsland bij www.fridolin.de waar ook nog te kiezen is voor diverse melodieën.

De ombouw van het mechaniekje uit 4 onderdelen n.l. het doosje, de deksel, het bolletje op het deksel en het hoorntje.

Het doosje

Het doosje moet een diameter krijgen van 70 mm en een hoogte van 36 mm. Een passend

houtstuk rondgedraaid op 75 mm en voorzien van een reces om het in de spankop vast te zetten. Om de buitenzijde extra vorm te geven twee versmallingen aan de onderzijde gedraaid,

waar door de omtrek van het doosje is terug gebracht tot een diameter van 63 mm. Toen de binnen zijde uitgedraaid, diepte 26 mm, diameter binnen zijde 55 mm. Daarna de as hoogte van het mechaniekje in gemeten en op de buitenzijde

af getekend. Met behulp van het muziek mechaniekje de exacte plaats van het gaatje van het zwengelkje af getekend. Gaatje geboord met een diameter van het zwengelknopje. Dan wordt het spannend past het mechaniekje in het doosje. Omdat de grondplaatjes va het mechaniekje niet echt maatvast zijn heb ik bij een paar m.b.v. een vijl de maat van de grondplaatjes wat bij moeten werken. Vervolgens de buitenzijde afwerken (Chestnut friction polisch 2 lagen) Het doosje dan afsteken en omgekeerd opspannen in de

spankop. Spanplaatje aan de binnen zijde van het doosje. Wel voorzichtig van de wand van het doosje is heel dun. De bodem iets hol draaien en cirkels draaien ter versiering. Tot slot de bodem afwerken ook met friction polisch.

Met behulp van het mechaniekje de boutgaatjes van het mechaniekje in de bodem aftekenen en de gaatjes boren. Gaatjes onderzijde met soeverein bewerken en het mechaniekje vast maken in het doosje.

Het deksel

Ook weer een stuk hout gedraaid diameter 70 mm met reces voor in de spankop. Hoogte van het dekseltje wordt 30 mm. De bovenzijde krijgt

de vorm van een bolletje. Na inspannen de uitsparing draaien waar het doosje stuk inpast.

Dat is nodig om het hoorntje vast op het doosje te houden. Daarna de binnen zijde van het dekseltje hol uit te draaien. Dan zo ver mogelijk

de bovenzijde van het dekseltje draaien en tevens het randje wat als het ware om het doosje sluit. Dit heel voorzichtig, dat het randje wel blijft staan. Bij een exemplaar viel uiteindelijk

het randje eraf. Iets te dun gedraaid. Vervolgens afsteken en voorzichtig aan de binnenzijde van het dekseltje in de spankop op spannen. De buitenzijde in de vorm draaien en in het center van het dekseltje een gat boren van \varnothing 15 mm. Hierin komt dan het bolletje waar weer het hoorntje in past. Het dekseltje dan afwerken met friction polisch.

Het bolletje

We nemen een stuk hout waar een 30 mm diameter uit te halen is. Die wordt op 30 mm gedraaid en voorzien van een reces die weer in de spankop past. Er wordt een stift aangedraaid \varnothing 15

mm lang 10 mm. Vervolgens een overgangstukje die past op het dekseltje en vervolgens het begin

van het bolletje. Dan wordt er een gaatje geboord van uit de stift tot in het midden van het bolletje \varnothing 7 mm.

Dan wordt het bolletje omgedraaid en aan de stift opgespannen in de spankop. Dit om het bolletje volledig in vorm te brengen. Om het hoorntje in het bolletje vast te kunnen maken wordt er in het bolletje een gat geboord \varnothing 15 mm en ongeveer 10 mm diep. Ik boor dan zover dat het verbinding krijgt met het geboorde gaatje \varnothing 7mm. Voor mijn gevoel om verbinding te krijgen met het doosje. Of dit voor de muziekproductie nodig betwijfel ik, maar het is het idee. Tot slot wordt het bolletje afgewerkt met friction polisch.

Het hoorntje

Voor het hoorntje heb ik zowel buxus, gestoomd peren en suikeressdoorn gebruikt. Afmeting \varnothing 55 mm en 125 mm lang. Hieraan wordt een reces gedraaid lang 20 mm om hem stevig in de spankop vast te klemmen. Immers het overstek is vrij groot en het is daarbij dun draaien. Op

75 mm vanaf de kop van het hout draai wordt het over een lengte van 25 mm teruggedraaid naar 25 mm. Daarna wordt de buitenzijde van het hoorntje gedraaid. De diameter van het

smalle gedeelte van het hoorntje bedraagt 15 mm. Vervolgens wordt met een boor van \varnothing 10 mm vanaf de kop over diepte na 50 mm een gat geboord. Hierna wordt de binnenkant uitgedraaid. Bij mij ging dat het beste met een smalle dikke vlakke beitel. De ruimte in het hoorntje is n.l. vrij beperkt. Na glad afwerken van de binnenzijde wordt het overgangs kraagje gedraaid en wordt het randje wat in het bolletje past \varnothing 15 mm gedraaid. Dan wordt met een verlengde boor \varnothing 9 mm het hoorntje door geboord. Als laatste wordt dan zowel de binnen als de buitenzijde afgewerkt met chesnut friction polisch.

Tot slot

Tot slot wordt het geheel met witte houtlijm in elkaar gelijmd.

